

جشنی که به جنگ خیابانی تبدیل می شود

شادی در ایران باستان از اهمیت زیادی برخوردار و جامعه ایرانی یکی از شادترین جوامع دنیا بود، ایرانیان در کنار جشن‌ها و آیین‌های باستانی با گرامی‌داشت چهارشنبه آخر سال، شهر را با جمع آوری چوب‌های خشک و آتش زدن آن، جشن می‌گرفتند، همه چیز خوب بود تا اینکه این جشن باستانی به جنگ خیابانی تبدیل شد.

ایسنا/آذربایجان شرقی: شادی در ایران باستان از اهمیت زیادی برخوردار و جامعه ایرانی یکی از شادترین جوامع دنیا بود، ایرانیان در کنار جشن‌ها و آیین‌های باستانی با گرامی‌داشت چهارشنبه آخر سال، شهر را با جمع آوری چوب‌های خشک و آتش زدن آن، جشن می‌گرفتند، همه چیز خوب بود تا اینکه این جشن باستانی به جنگ خیابانی تبدیل شد.

چهارشنبه سوری، تغییر یافته مراسم باستانی پنج روز آخر سال و برگرفته از آیین زرتشتی است که ایرانیان ۱۷۰۰ سال پیش از این با برافروختن آتش آن را برگزار می‌کردند.

در گاه شمار زرتشتی که شامل ۳۶۵ روز و ۱۲ ماه بود، هر ماه ۳۰ روز بود و پنج روز انتهایی سال جدا از ماه‌ها به شمار می‌آمد که به آن پنجه می‌گفتند و چیزی به اسم هفته یا چهارشنبه در این در گاه‌شمار وجود نداشت.

به گزارش ایسنا، بعد از ورود اسلام به ایران و تغییر در گاه‌شمار، از آنجایی که چهارشنبه نزد عرب‌ها روز شومی به شمار می‌آمد، آتش افروزی پایان سال را به آخرین چهارشنبه سال انداختند تا پیش آمدهای سال نو از آسیب روز شومی به نام چهارشنبه به دور بماند.

در برخی از باورهای عامیانه ایرانیان نیز روز چهارشنبه روز نحسی به شمار می‌آید و روایت‌هایی هم تأکید دارند که چهارشنبه سوری به داستان گذشتن سیاوش از آتش برای اثبات بی‌گناهی خودش که در چهارشنبه آخر سال روی داده است، اشاره داشته و مردم در چهارشنبه آخر سال برای دفاع از عفت و پاکدامنی سیاوش آتش افروخته و از روی آن می‌پرند.

در شاهنامه فردوسی هم نشانه‌هایی از چهارشنبه آخر سال می‌بینیم که نشان از کهن بودن آن دارد.

به گزارش ایسنا، برخی دیگر نیز جشن چهارشنبه سوری را به قیام مختار ثقفی نسبت داده و می‌گویند که او بعد از واقعه عاشورا برای تشخیص منافقان از موافقان دستور داد که شیعیان بر روی بام‌های خود آتش روشن کنند و برافروختن آتش در چنین روزی از اینجا شروع شد.

آیین‌هایی مانند خرید آجیل مشکل‌گشا، فال گوش ایستادن، آتش افروختن، گره‌گشایی، فاشق زنی، کوزه شکستن و قصه‌گویی، پاشیدن گلاب به روی هم، دیدار از افراد مسن و اجرای مسابقه‌های ورزشی از آیین‌های مراسم چهارشنبه سوری در گذشته بود تا اینکه پای مواد منفجره هم به این آیین باز شد.

طبق آمارهای رسمی اورژانس کشور، متأسفانه از سال ۸۵ تا ۹۷ شاهد سیر صعودی حوادث چهارشنبه سوری در کشور هستیم و آذربایجان شرقی هم به نسبت جمعیت از نظر میزان بروز، رتبه هفتم کشور را دارد.

موثر نبودن ساز و کارهایی که تا کنون از سوی دستگاه‌های مختلف اجرا شده است، بیش از پیش بر ضرورت آموزش آیین شادمانی به انسان معاصر به دلیل دور افتادن از طبیعت و احساس خلا معنوی و نابسامانی فطری و روانی تأکید دارد.

چهارشنبه سوری امسال، یک تفاوت عمده با سال‌های دیگر داشته و ویروس چینی، زودتر از ترقه‌ها و مواد محترقه دست به کار شده است.

در همین راستا، رئیس اورژانس پیش بیمارستانی و مدیر حوادث دانشگاه علوم پزشکی تبریز می‌گوید: کادر درمان به ویژه نیروهای اورژانس این روزها مشغول خدمت رسانی به هموطنان مبتلا به کرونا هستند، با بی‌احتیاطی و حوادث چهارشنبه سوری، بار مضاعفی بر دوش آن‌ها قرار ندهید.

به گفته فرزاد رحمانی، در تمامی سال‌ها، گروه سنی شش تا ۱۸ سال، آسیب‌پذیرترین گروه سنی در چهارشنبه آخر سال بودند و دو سال قبل، ۴۲۰ نفر بر اثر حوادث چهارشنبه آخر سال مصدوم شده بودند و آسیب چشم و سال گذشته، سوختگی اندام‌ها زیاد بوده است.

او می‌گوید: سال گذشته با وجود بارش برف شدید، تعداد مصدومان ۲۲۳ نفر و بیش از تعدادی بود که انتظارش را داشتیم، در مجموع ما فوتی نداشتیم و تعداد زیادی از مصدومان، سرپایی درمان شده و تعدادی کم‌تری هم بستری شدند.

عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی تبریز، نیز معتقد است: قانون‌گذاری بیشترین نقش را در پیشگیری از حوادث چهارشنبه سوری داشته و قانونگذاری موثرتر از آموزش بوده است.

مژگان لطفی، با بیان اینکه سوختگی آغاز فاجعه ای برای شخص خانواده و جامعه بوده و عوارض جسمی و روانی بسیاری تحمیل می کند، می گوید: بر اساس آمار مرکز تحقیقات سوختگی در کشور ما هشت برابر میانگین جهانی بوده و در این گزارش اعلام شده است که برای هر بیمار ۲۰ میلیون تومان از زمان بستری تا ترخیص هزینه شده و هزینه ها در مرحله توانبخشی تا ۵ برابر افزایش پیدا می کند اما اثرات روانی و بار عاطفی همچنان ادامه خواهد داشت.

او بر ضرورت استفاده از الگوهای موفق دیگر کشورها تاکید کرده و می افزاید: تجارب موفق نشان می دهند که در این کشورها از برنامه های جامع و چند محوری استفاده شده است و جشن انگلستان bone fire night و جشن دیوالی در هند از نمونه های موفق هستند.

استاد گروه پرستاری داخلی جراحی دانشکده پرستاری و مامایی تبریز نیز با گریزی به علل مصدوم شدن زنان در حوادث چهارشنبه سوری، می گوید: علت آسیب در مورد عابر پیاده های زن، دیگر افراد بودند و بیشتر این آسیب ها جنبه شوخی و آزار داشت.

دکتر مژگان بهشید، ادامه می دهد: در سال های گذشته در اورژانس بیمارستان نیکوکاری شاهد مراجعه مصدومان حوادث چهارشنبه آخر سال بودیم که این نشان می دهد اقداماتی که باید انجام نمی شود.

به گفته او، آسیب چشمی یکی از آسیب های شایع در حوادث چهارشنبه آخر سال و چشم یکی از آسیب پذیرترین اعضای صورت است که مشکلات سطحی تا جدی مثل تخلیه چشم را شامل می شود.

بهشید با اشاره به رنج سنی مراجعان به اورژانس بیمارستان نیکوکاری بر اثر آسیب حوادث چهارشنبه آخر سال، می گوید: سال گذشته، پراکندگی مراجعان خیلی متفاوت بود و هر چند تعداد زیادی هفت الی ۲۰ ساله بودند، اما کودکان زیر هفت سال و افراد بالای ۵۰ سال نیز به ما مراجعه می کردند و در این میان جنس مذکر آسیب دیدگی بیشتری داشت.

او معتقد است: تنها با آموزش نمی توان به نتیجه مطلوب رسید و لازم است ضوابط جدی تری در نظر گرفته شده و به تصویب برسد.

وی با تاکید بر ضرورت وضع قوانین بازدارنده و برخورد جدی، خاطرنشان می کند: مراکز خرید جزو مکان هایی بودند که بیشترین آسیب در آنجا متوجه افراد شده بود، از این رو به نظر می رسد در رابطه با رفتار افراد هم باید کارهایی انجام داده و از رفتن به مراکز خرید تا حد امکان ممانعت شود.

بهشید در ادامه با اشاره به برخی تجارب مصدومان حوادث چهارشنبه آخر سال که به بیمارستان نیکوکاری تبریز مراجعه کرده بودند، می گوید: در مورد کودکان در بسیاری از موارد والدین از خرید مواد محترقه خودداری کرده و اما کودکان به راحتی توانسته بودند مواد محترقه را از بقالی سر محل و یا از طریق همکلاسی ها و یا اماکنی که هیچ ربطی به این کار نداشت، تهیه کنند و این نشان می دهد ضوابط لازم در رابطه با فروش مواد خطرناک وجود ندارد.

به گفته استاد گروه پرستاری داخلی جراحی دانشکده پرستاری و مامایی تبریز، خرید و فروش فشفشه باید ممنوع باشد و مواد محترقه نباید به این راحتی در دسترس قرار بگیرد.

او در ادامه از ارایه سهمیه کارپت توسط مکانیک ها و صافکارها به افراد متقاضی سازنده بمب دستی نزدیک به چهارشنبه آخر سال خبر داده و می گوید: اتحادیه اصناف باید تدابیر لازم را در این خصوص ببیند.

بر اساس گزارش ایسنا، همزمانی چهارشنبه سوری ۹۸ با شیوع ویروس همه گیر کرونا، می تواند تمرینی برای در خانه ماندن و سپری کردن روزی شاد و سالم و نیفزودن بار اضافی بر دوش سربازان خط مقدم سلامت باشد.

گزارش از نسرين سوارخبرنگار ایسنا در آذربایجان شرقی